

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ

Науково-методична міжуніверситетська конференція
з міжнародною участю

Одеса, 18–20 січня 2023 року

Матеріали конференції

За редакцією доктора медичних наук,
професора В. Г. Марічерда

Одеса

ОНМедУ

2023

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ОСВІТИ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ

Науково-методична міжуніверситетська конференція
з міжнародною участю

Одеса, 18–20 січня 2023 року

Матеріали конференції

За редакцією доктора медичних наук,
професора В. Г. Марічереда

Одеса

ОНМедУ

2023

УДК 61:378(043.2)

3-12

Відповідальна за випуск — д. е. н., доц. В. І. Борщ

Редакційна колегія:

В. Г. Марічереда, д. мед. н., проф.,
С. Г. Котюжинська, д. мед. н., проф.,
Л. М. Унгурян, д. фарм. н. проф.
Т. В. Чабан, д. мед. н., проф.,
А. І. Гулюк, д. мед. н., проф.
І. П. Анненкова, д. пед. н., доц.,
В. І. Борщ, д. е. н., доц.
Е. С. Бурячківський, к. мед. н., доц.,
Н. Л. Кусик, к. е. н., доц.,
К. М. Усиченко, к. мед. н.,
Ю. Ю. Петровський, к. мед. н.

*Рекомендовано до друку
Вченою радою Одеського національного
медичного університету МОЗ України
Протокол № 3 від 31.01.2023 р.*

Забезпечення якості освіти у вищій медичній школі :
3-12 наук.-метод. міжуніверситет. конф. з міжнар. участю.
Одеса, 18–20 січня 2023 року : матеріали конф. / за ред.
д. мед. н., проф. В. Г. Марічереда. [Електронне видання]. –
Одеса : ОНМедУ, 2023. – 616 с.
ISBN 978-966-443-123-8

Матеріали конференції, присвяченої забезпеченню якості освіти у вищій медичній школі, містять тези доповідей учасників.

УДК 61:378(043.2)

ISBN 978-966-443-123-8

© Одеський національний
медичний університет, 2023

2. Скрипник І. М., Приходько Н. П., Шапошник О. А. Медична освіта в умовах війни: досвід Полтавського державного медичного університету. *Медична освіта*. 2022. № 3. С. 60–64. doi 10.11603/m.2414-5998.2022.3.13191

3. Родіонова Н. Л., Червоній М. В., Діордіца І. М. Особливості дистанційного навчання студентів в умовах воєнного часу. *Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»)*. 2022. Т. 9. № 4. С. 285–296. doi.org/10.52058/2786-4952-2022-4(9)-285-296

4. Shaheen N. International students' critical thinking-related problem areas: UK university teachers' perspectives. *Journal of Research in International Education*. 2016. Vol. 15, № 1. Pp. 18–31. doi: 10.1177/1475240916635895

Ситнікова Варвара Олександрівна,
доктор медичних наук, професор,
професор кафедри нормальної
та патологічної клінічної анатомії

Мельниченко Марина Георгіївна,
доктор медичних наук, професор,
професор кафедри дитячої хірургії

Елій Лариса Борисівна,
кандидат медичних наук,
доцент кафедри дитячої хірургії

ПІСЛЯДИПЛОМНА МЕДИЧНА ОСВІТА В СУЧАСНИХ УМОВАХ

Одеський національний медичний університет

Сучасний стан суспільства є, частково, результатом неочікуваної епідемії вірусної хвороби [1], а з іншої — військовим станом, особливим правовим режимом, запровадженим указом президента від 24 лютого 2022 року на всій території України. Освітня галузь України, як і всі сфери життя суспільства, зазнали серйозних змін в умовах війни. Обмеження в пересуванні, обмеження в спілкуванні людей, обмеження в функціонуванні організацій тощо. Обмеження торкнулись і до вищої школи. Всі університети перейшли на змішану форму здобуття освіти,

що спонукає до іншого підходу в викладанні предметів, проведення лекцій, семінарських та практичних занять [2].

Має свої особливості здобуття освіти і у вищому медичному закладі. Хоча нові освітні програми для підготовки лікарів-інтернів потребують подальшого удосконалення, але професійна спрямованість іспиту КРОК є позитивним моментом. Впровадження електронних журналів, без сумніву, підвищить об'єктивізацію оцінки знань.

Окремо потребує уваги підготовка спеціалістів з хірургічних спеціальностей, особливо з педіатричної хірургії — розділу хірургії, який відокремився за віковою ознакою, тобто це хірургія, ортопедія, травматологія, урологія, онкологія, реаніматологія зміщені у дитячий вік.

На сучасному етапі навчання, як наслідок останніх обмежень, виявилися наступні недоліки навчання лікарів-інтернів. Це і дефіцит спілкування з хворими, з колегами, з батьками хворих дітей; труднощі при огляді хворих, особливо немовлят, при інтерпретації рентгенограм, сонограм, дихальних шумів; недостатні навички фізикального обстеження, у складанні плану лікування, в оформленні медичної документації; часті перерви занять через повітряну тривогу, через відсутність електропостачання та зв'язку.

Сучасні методи викладання, що включають ділові ігри, круглі столи, мозковий штурм та дебати, є ефективною формою навчання, особливо на першому етапі після вузівської підготовки [4]. Ці форми навчання орієнтовані на реалізацію компетентного та міждисциплінарного підходу у діяльності лікаря за спеціальністю «Дитяча хірургія».

Застосування інформаційних технологій дозволяють теоретично вивчити та в online режимі подивитися (але не зробити!) виконання лікарських маніпуляцій і навіть оперативних втручань. Але хто ж з нас довірить свого родича або дитину такому онлайн лікарю? Можливо сучасний розвиток симуляційної медицини частково допоможе навчанню практичним навичкам, але тільки частково.

По-перше, симуляційні класи не такі доступні для навчання, подивитися і спробувати будь-який навик ще вийде, але опанувати досконало і зробити це на пацієнті навряд чи.

По-друге, ніякий симулятор не замінить живого спілкування з пацієнтом, не передбачить різні клінічні ситуації, і не забезпечить можливості передачі цінного досвіду з рук в руки — те, що завжди відрізняло і було в пріоритеті наших лікарів у всьому світі. Значить, післядипломне навчання вимагає перегляду, щоб не втратити початкову мету вищої освіти — виховання фахівця!

Електронне сьогодні не замінить мистецтво спілкування в медицині так само як і практико-орієнтоване навчання у становленні майбутнього лікаря. Можна передивитися багато мультипрезентацій і відеофільмів, знятих під час хірургічних втручань, але навчитися тримати скальпель, дотримуватися послідовності своїх дій, приймати швидкі рішення і передбачати ситуації під час операцій можливо тільки при очній присутності в операційній під наглядом лікаря-педагога [4, 5].

Сам лікар-педагог як особистість повинен мати глибоке знання дисципліни, бажання навчити і вміння зацікавити інтернів, відповідальне виконувати свої обов'язки, бути ввічливим і тактичним. Дискусії з питань лікарської деонтології важливі у процесі навчання інтерна та обговорюються на семінарських та практичних заняттях. У цьому розглядаються питання ставлення лікаря до хворого, відповідальність життя пацієнта, правові аспекти діяльності лікаря. Але найголовнішим в професійному ставленні майбутнього лікаря є людяність та життя дитини. Адже людяність не передається по інтернету. Потрібен той самий пастир, лікар-педагог, який проведе по самій головній дорозі пізнання і відкриє у своїх учнів цю саму людяність. Ті якості лікаря, без яких не може бути професіонала. Та особистість, яка допоможе розвинути інтелектуальну самостійність, навчити роботі в команді, терпимості до іншої точки зору, співчуття до чужого болю, правильне ставлення до великої професії лікаря і сформувані професійні та життєві навички [5].

Ми вирішили не обмежувати інтернів у навчанні на кафедрі та заочній базі. В умовах війни будь-яка пара рук необхідна у лікарні для надання медичної допомоги. Керівництво лікарні не перешкоджає знаходженню інтернів у лікарні, а, навпаки, робота інтернів як у відділеннях лікарні, так і у приймальному відділенні на ургентних чергуваннях вітається. Робота інтерна починається з ранкової конференції, щоденні обходи із завідділенням або під час очного навчання з куратором інтернів, триває клінічний аналіз найскладніших і найцікавіших хворих. Ми вважали за краще проводити заняття оф лайн, тому що всі інтерни знаходяться на робочих місцях, а ховатися кабінетами з комп'ютером, коли немає інтернету або відключено електрику — це не наш метод. Звичайно, ми використовуємо в деяких випадках і інтернет-технології, наприклад Microsoft Teams, Classroom, а для проведення конференцій і Zoom. Наприклад, інформація в Classroom доступна у будь-який час, можна спокійно переглянути файли та відео ролики, освоїти інформа-

цію, вивчити протоколи надання допомоги, відповісти на тестові завдання

Інтерни з великим задоволенням допомагають і освоюють хірургічні навички в перев'язувальній та операційній як асистенти, а на 2-му та 3-му роках навчання — як оперуючий хірург. Тільки постійне спілкування та передача досвіду з рук-у-руки від висококваліфікованого хірурга молодому лікареві — запорука виховання професійного фахівця. Мотивація успішного навчання — рейтинг інтерну для отримання можливого місця роботи.

Кафедра нормальної та патологічної клінічної анатомії стає на пригоді в оглядовому охопленні набутих і природжених вад розвитку. Лікарі-інтерни суміжних спеціальностей залюбки відвідують музей кафедри і мають можливість познайомитись з рідкісними вадами розвитку та рідкісними захворюваннями. На сайті кафедри розміщені презентації та відеолекції, що надає можливість нагадати собі різні аспекти захворювань. Мікромузей препаратів дозволяє лікарям-інтернам, працюючи з мікроскопом, поглибити знання з обраної спеціальності.

Сьогоднішні лікарі-інтерни — завтрашні професіонали, від яких залежать і здоров'я нації, і розвиток системи охорони здоров'я. Саме збереження традиційних цінностей виховання майбутнього професіонала, а також використання у педагогічному процесі інноваційних технологій дозволить нам сформувати лікаря, здатного до вирішення найскладніших проблем у реаліях сучасної дійсності.

Список літератури

1. Stukalo N., Simakhova A. COVID-19 Impact on Ukrainian Higher Education. *Universal Journal of Educational Research*. 2020. 8(8), 3673–3678. DOI: 10.13189/ujer.2020.080846.

2. Силантьєв Д., Іншин М. Вища освіта в умовах сьогодення: проблеми та перспективи. *Голос України*. 2018. № 184. С. 4.

3. Мельниченко М. Г., Лосєв О. О. Викладання «Дитячої хірургії» в Одеському Національному медичному університеті. *Медична освіта*. 2011. № 3. С. 102–104.

4. Волосовець А. О., Слонецький Б. І., Зозуля І. С. Особливості дистанційного навчання в рамках післядипломної підготовки лікарів з медицини невідкладних станів. *Медична освіта*. 2022. № 3. С. 9–12

5. Парсонс Т. Питання соціальної теорії. *Науковий альманах «Філософські та наукові засади сучасної соціологічної теорії»*. 2007. Т. I. Вип. 1. С. 37

Сеньківська Людмила Іванівна НОВІ МОЖЛИВОСТІ ВПРОВАДЖЕННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ РОБОТИ В ОСВІТНІЙ ПРОЦЕС.....	197
Сердюк Валерій Миколайович, Клопоцька Наталія Георгіївна ОСОБЛИВОСТІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ ОФТАЛЬМОЛОГІЇ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ	199
Ситнікова Варвара Олександрівна, Мельниченко Марина Георгіївна, Елій Лариса Борисівна ПІСЛЯДИПЛОМНА МЕДИЧНА ОСВІТА В СУЧАСНИХ УМОВАХ	202
Солонинко Ірина Іллівна, Ярмо Наталя Богданівна, Варивода Євген Степанович, Огоновський Роман Зіновійович, Чухрай Наталія Львівна ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ СТУДЕНТІВ СТОМАТОЛОГІЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ — ЗАПОРУКА ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ	206
Сокол Костянтин Михайлович, Сокол Вячеслав Костянтинович, Подрігало Леонід Володимирович, Подрігало Ольга Олександрівна ЗАСТОСУВАННЯ ПРИНЦИПІВ СИСТЕМНОГО ПІДХОДУ В ПЕДАГОГІЦІ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ.....	208
Степаненко Олександр Юрійович, Мар'єнко Наталія Іванівна РОЗРОБКА ТА ВИКОРИСТАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ВІДЕОМАТЕРІАЛІВ У ВИКЛАДАННІ ГІСТОЛОГІЇ, ЦИТОЛОГІЇ ТА ЕМБРІОЛОГІЇ: ВЛАСНИЙ ДОСВІД	211
Степанова Оксана Анатоліївна ТЕХНОЛОГІЇ РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ ЯК КЛЮЧОВИЙ ДРАЙВЕР СУЧАСНОЇ ОСВІТИ.....	215
Терещенко Людмила Олександрівна, Степанов Геннадій Федорович, Селіванська Ірина Олександрівна, Васильєва Антоніна Георгіївна, Дімова Алла Анатоліївна ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ У ПІДГОТОВЦІ СТУДЕНТІВ З МЕДИКО-БІОЛОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН	218